

Av. Nurgül ÇAKIR
Legal Hukuk Bürosu
nurgul.cakir@lglatt.com

YENİ TÜRK PETROL KANUNU YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Yeni Türk Petrol Kanunu (Yeni Kanun) 11 Haziran 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Elli dokuz yıl yürürlükte kalan Petrol Kanunu (Eski Kanun) aynı tarihte yürürlükten kalktı. Yeni Kanun'un amacı, Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır. Türkiye'de petrol arama ve üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, teşvik edilmesi, denetlenmesi, arama ve üretim için gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve kullanıma sunulmasına ilişkin usul ve esaslar ile yeniden düzenlenmesidir.

TÜRK PETROL KANUNU NELER GETİRİYOR?

- Yeni Kanun ile Türkiye arazisi, kara ve deniz bölgeleri olarak ikiye ayrıldı. Kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır, kıyı çizgisidir. Deniz bölgeleri ise karasuları içi ve karasuları dışı olmak üzere ikiye ayrıldı.
- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün, araştırma izni için yapılan başvuruyu uygun bulması halinde bu izni altmış gün içinde vermesi öngörülmekte. Ancak, askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünün alınması gerekmektedir. Arama ruhsatının süresi, karalarda beş, denizlerde sekiz yıldır.
- Yeni Kanun kapsamında, bir arayıcı veya işletmeci ürettiği petrolün sekizde

birini devlet hissesi olarak ödemekle yükümlüdür. Arama veya işletme ruhsatları ile ilgili olarak yapılan petrol işlemlerinde kullanılan petrolden devlet hissesi alınmaz.

- İşletme ruhsatı, Yeni Kanun'a göre başvuru sahibine yirmi yıl için verilecektir. İşletme ruhsatı süresi, uzatım talebine ekli olarak verilen üretim programının uygun görülmesi hâlinde, onar yılı geçmemek üzere iki defa uzatılabilecektir.
- İşletme hakkı süresi sona eren sahalar, işletme ruhsatı verilmek üzere, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın onayıyla müzayedeye çıkarılabilecektir. Ancak müzayedeye çıkılmadan önce Bakanlık bu sahayı işletme ruhsatı konusu olarak isteyip istemediğini Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan (TPAO) soracak ve eğer TPAO talep ederse saha müzayedeye çıkarılmayacaktır.
- Yeni Kanun ile petrol hakkı sahiplerinin ödemekle yükümlü oldukları toplam vergi yüküne sınırlandırma getirilmiştir. Petrol hakkı sahiplerinin, safi kazançları üzerinden ödemekle yükümlü buldukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı yüzde 55 oranını geçemeyecektir.

YENİ KANUNA YÖNELİK ELEŞTİRİLER

Ormanlarda Petrol Aranabilecek: Yeni Kanun kapsamında, Orman Kanunu'na göre orman sayılan yerlerdeki ruhsat ve izin alanlarında, ilgili mevzuata göre izin almak ve bedelleri ödemek

suretiyle petrol arama ve işletme faaliyetleri yapılabilecektir. Bu hüküm, petrol faaliyetleri sırasında ormanların talan edileceği gerekçesiyle kamuoyu tarafından ciddi şekilde eleştirilmektedir.

Petrol Arama ve Üretim Talebinin Milli Menfaatlere Uygun Olması Kriteri Önemsizleşti: Eski Kanun'un çeşitli hükümlerinde, petrol arama ve üretim faaliyetlerinde milli menfaatlerin korunmasının esas olduğuna vurgu yapılmıştır. Yeni Kanun'da ise milli menfaatlere ilişkin düzenlemeye sadece amaç kısmında yer verilmiştir. Bu kriterin sadece amaç kısmında yer alıyor olması, Türkiye ekonomisi için son derece önemli olan petrol kaynaklarının işletilmesinde milli menfaatler yerine farklı kriterlerin esas alınacak olmasının uzun vadede Türkiye ekonomisine ciddi zararlar vereceği gerekçesiyle tepki çekmektedir.

Yabancı Şirketlerin Petrol Aramaları İçin Gerekli Bakanlar Kurulu Kararı Kaldırıldı: Eski Kanun'da, yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzelkişilerine, Bakanlar Kurulu kararı ile müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi verilebileceği düzenlenmiştir. Yeni Kanun ise, Bakanlar Kurulu kararı olmaksızın yabancı şirketlere Türkiye'de petrol arama fırsatı vermektedir. Yabancı şirketlere tanınan bu fırsat, yerel petrol kaynaklarının yabancılar tarafından kolaylıkla kullanılacak olması şeklinde yorumlanmakta ve eleştirilmektedir.